

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Égészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Katholikus gyűlések.

Elragadó és lelkesítő az a kép, a mit a hírlapok tudósításai a néssai katolikus nagygyűlésről festenek. A ki valaha látott ilyet, az előtt legkevésbébb sem szokatlan ez. Különben nem is kell messze mennünk, hogy felidézzük a hasonló képet emlékezetünkben. A magyar katolikusok is megmutatták, hogy tudnak hasonló gyűléseket létrehozni.

A ki előkeresi e lapok 1894-iki számain, olvashat régi dicsőségről. Nem akarom mondani, hogy ezek a lapok a történelméi. Nem, mert a magyar katolikus egyház küzdelmeinek évkönyve még nincs lezárva. Azt sem mondom, hogy nem haladtunk volna azóta sokat. Haladtunk, de csak indirekt uton. Mondjuk, hogy a különböző irányú próbálkozás és készülődés beillik terepvizsgálatnak, melynek alapján a biztos siker reményében viselünk háborút. Nem is fog elmaradni a siker. A kérdés csak azon fordul meg, van-e még veszteni valónk és ha sokáig próbáljuk lábaink alatt a talajt, ha sokáig rendezgetjük csapatainkat, ha sokáig készülünk a döntő ütközetre, lesz-e még jog, lesz-e még vár a honnan nem koncentrálnunk hátrafelé?

Oldalmozdulataink jók, taktikusak, de a derékhad, az vár és késik. Mozgunk szociális téren balról: egyesületek, szövetkeztek által; mozgunk politikai téren jobbról: a parlamentben és parlamenten

kívül a néppárt által. Végre meg kell mozdulni a sereg zömének is. Katolikusok vagyunk. Nincs mit titkolni. Katolikusok vagyunk jobbról, katolikusok vagyunk balról. Egy cél vezérel, amelyre jogot, erőt kilencszázados multunk ad. Nem mondunk le semmiről a mivel birtunk vagy birunk, mert nem mondhatunk le. Nem, még a gyöngék kedvéért sem, de nem mondhatnak le még a gyöngék sem. A mint a hitelről, dogmáról le nem mondhatunk, úgy nem mondhatunk le annak gyakorlatáról sem. Egy református egyházi nagyság mondotta az egyházpolitikai harez alatt, hogy a protestantizmus a vallásszabadság talajából nőtt ki és azért nem ellenkezhetik vele a vallások szabad gyakorlata. Helyes, aláírjuk. Ámbár a protestáns egyháztörténelem — Calvin és a genfi börtönök — szempontjából sok szó férne eme kijelentéshez. De legyen, elfogadjuk, aláírjuk az elvet, habár lázadásnak is minősíthetők vagy torradalomnak, akár az anglikánizmust vagy gallikánizmust. Ha azonban a protestantizmus a vallásszabadság talajából nőtt nagygyá, úgy százszor inkább a katolikus egyház, mely három századig küzdött a pogány babona és istentagadás botor rendszerével; de nem abból, hanem a mátyrok véréből, a katakombák mélyéből nőtt nagygyá, dicsővé. Nincs mit szégyenkezni rajta. Ezt meg kell vallani, ennek meg kell a világ elismerését szerezni, ezt ki kell vinni a vallásszabadság, a haladás

névében, a sötétség, a titkos szabadkőműves aknamunka ellenében is. Ennek egyetlen módja a keresztény hitélet; a keresztény hitélet legerősebb külső nyilvánulása pedig a katolikus nagygyűlések tartása. Az ősváros falai sokat beszélhetnek erről. Itt tolyt le az első országgyűlés Szűz Mária bazilikájában, a hol Szent István a keresztény alkotmányt adta a magyarnak; de itt volt az utolsó katolikus országgyűlés is Szent István sirja fölött, a hol a pogány áramlatokkal sze: ben ez alkotmányt megújítottuk és a néppárt programjában lefektettük. Ez volt a fejérvári kath. nagygyűlés.

Édes emlék, mely tűzbe-lázba hozta az országot és egy kései sugára az ősi dicsőségnek ott ragyogott a novemberi ködből kibontakozó Szent István templom tornyának ragyogó aranykeresztjén.

Mi, a kik az ismeretlenség ködében elszórva, letiporva létrehoztuk ezt, tudjuk, mily eszközök álltak rendelkezésünkre. Nem voltunk hatalmasabbak, mint az a néhány halász és sátor csináló, a kiket Krisztus apostolainak nevezett; de az a fényes sugár ott rezeg ma is szívünk oldalán és boldogok vagyunk, ha küzdhetünk, de boldogok vagyunk, ha szenvedhetünk egyházunkért.

Néssé ma példát ad egész Németországnak, Fejérvár példát adott Magyarországnak. Hisz körülbelül egytorma városok. Néppárti gyűlés, legény-egyleti, hírlapírói,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

De gustibus . . .

Irta: Stella.

— Nem Faragó ur, nincs igaza, hogy valaki higgyen a spiritizmusban, jó adag korlátoltsággal kell bírnia — mondta a nevelő főnökének, ki igen szeretett e tárgyról vitatkozni.

Az ön érve kisasszony határozottan helytelen, nézze a század legnagyobb tudósai, az arisztokrácia legszámottevőbb tagjai spirítiszták. Ilyen kapacitások végre nem ünek fel holmi humbugnak, kell, hát, hogy a dologban valami pozitív legyen.

— Vissza kell adnom a bókot Faragó ur, amennyiben az ön érvét nemcsak helytelennek, de gyöngének is tartom. Hogy az arisztokrácia mit hisz, vagy mit fogad el, az végre is nem mérvadó, már csak azért sem, mert inkább a nők kultiválják és nekünk, nőknek, legalább önk úgy tartják, nagy hajlamuk van a babona, a misticizmus iránt. Azokat a tudósokat meg meg nem ismerem, nevezzen meg kérem néhányat.

— Megnevezni biz én nem igen tudnék

talán egyet sem, a neveket az iskolában is mindig összeeseréltem, hanem . . .

— Hanem add meg magad bátyám s ismerd el, hogy a kisasszony legyőzött — mondta ifjabb Faragó ur, ki a nevelő legnagyobb csodálkozására melléjük telepedett, mint lát-szott, azon szándékából, hogy a közös társalgásban részt vegyen.

— Mi baja a kezeknek? — kérde id. Faragó ur öcsését, másra akarva terelni a beszélgetést, mert látta, hogy nem fog innen győztesen kikerülni, főleg ha még az öcsése is ellene szegődik.

— A gyárba voltam, egy szijat igazítottam a villanytelepen és megütöttem. Jolánka kötözte be, akkor hallottam a vitatkozást, érdekes téma, hanem bátyám legyőztek ám. Nem is tudtam, hogy a kisasszony olyan jó vitatkozó, ha megengedik azért, én is részt veszek benne. Hát halljuk azoknak a tudósoknak nevét.

— Majd máskor, most még egy kis dolgom van az irodában, mulassanak kérem tovább.

Idősb Faragó ur, a nevelő és az öcsése hangos nevetése között hagyta el a szobát.

A nevelő így egyedül látva magát főnöke öcsésével, szinte zavarba jött. Két havi itt tartózkodása óta először történt, hogy szemtől-

szembe kerültek egymással és a „jó reggelt“, vagy jónapot-nál egyebet szóltak volna is egymáshoz. A kisasszonyt valósággal bántotta ez a nemtörődömség, már csak azért is, mert tudta, hogy ifjabb Faragó ur nagyon művelt, világlátott ember, azonkívül jó társalgó, akivel bizony igen kellemes lehetne az elhagyott telep unalmait elűzni.

Igaz, hogy a nagy ipartelep fiatal technikai vezetője s egyszersmind főnöke, üzletlársa, nős volt már egy év óta, de mit tesz az, ő nem akart hálót kivetni ellene, csak egyszer máskor elbeszélgetni, megvitatni, a mit a napi lapokban olvas, megtárgyalni. eszmét cserélni egy-más érdekesebb dologról. Szükségből ugyan itt volt a főnöke, de őt bizony hamar lefégyverezte, mert vele szemben, aki alapos tudós, tág ismeretkörrrel birt, gyenge ellenfélnek bizonyult. Julia kisasszony nagyon szörszerint értelmelte az ó-kori bölcsnek azon híres mondását, mely az önismeretet tüzi ki az ember első és főfeladatául. Ő ismertet önmagát talán nagyon is. És ez az önismeret nem vált előnyére. Az ő tükre naponkint azt mondta neki, hogy szebb igen, de csunyább nála nem sok van széles e világban. Ez a tudat aztán korán lemondásra kényszerítette, tudta, hogy a férfiakat csak a

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és fehérnemű üzletében a legdivatosabb őszi és téli kelmék, kitűnően mosható francia pargetok nagy választékban, rendkívül olcsó árakért szerezhetők be. Kész női és gyermek felöltők, szőrme és szövet gallérok, remek választék és feltűnő olcsó árakért szintén **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. számú üzletében kaphatók.** (Polák cipész átellenében.)

250. — 1

Mai lapunk 6 oldal.

szövetkezeti-, egyesületi-kongresszusoknak nem szabad szünetelniük; de nem szabad a katolikus nagygyűléseknek sem, melyek mindazt egybefoglalják, a mi a katolikus hitélet terén történik.

Azért katolikus nagygyűléseket kértünk!
Mucsai József.

Socialis cursus.

(—) Elmúltak a papi lelkigyakorlatok. Egyházmegyénknek öregebb tagjait és fiatal papságot láttuk egybegyűlvé a seminarium falai között, hogy egy év munkája után újabb erőt nyerjenek a lelkigyakorlatok ajtatos elvégzéséből, hogy Isten áldását vigyék haza magukkal a következő év nehéz munkájára.

A papnak manapság valóban megnehezült a munkája. Most már nemcsak a plebánia, a sekrestye, a templom az ő működési tere, hanem figyelmét leköti, erejét igénybe veszi a társadalmi élet különböző hullámzása, a ker. socialis munka. A liberalizmus, a socializmus istententelen tanai könyvek forgatására, komoly tanulmányozásra ösztönzik, hogy a felforgató tanokat nyiltan és alaposan megcáfolja, hogy azok csábító hatását megtörje. Az anyagelvűség pusztítása, rombolása munkára serkenti, hogy népet, a rábizott híveket a tisztességes munkában megtartsa s így azok földi jólétét biztosítsa, előmozdítsa.

A papra tehát manapság óriási feladat vár, a társadalmi élet kérdéseinek a kereszténység szellemében való megoldása. A lelkek legnehezebb és legpontosabb gondozásán kívül az ő vállaira nehezedik — sok helyen majdnem egészen a szociális munka.

Ezen munka pedig nem könnyű. Ezt nem kell azok előtt bizonyítani, kik vele foglalkoznak, azoknak pedig ugyis hiába bizonyítanánk, kik azzal nem törődnek.

A közönséges világi ember alig lát tovább a maga orránál, legfőkébb még családjáról gondoskodik. A papnak az énje háttérbe szorul, ő az egész község jólétéről gondolkodik, mert

szép külső vonzza, a nemes, a szép lélek felkutatására nem vállalkoznak, csak akkor, ha más érdek is kívánja ennek szükségességét. Hogy ő egész lelkével szívén minden dobbanásával tudna szeretni, azt érezte, de hogy erre nem lesz alkalma, azt csakhamar belátta. Szegény leány volt és csunya; olyan tulajdonságok, melyekért a szép, a nemes lélek csak igen-igen gyenge kárpotiás lehet. Ezért aztán lehetetlen körülmények között a fiatal emberek társaságát — akik előtt az ő igénytelen külseje csak guny tárgyul szolgálhat — de annál szívesebben mulatott idősebbekkel, nős férfiakkal, akikre meg nem lehetett veszedelmes és a kik jó kedélye, szellemessége miatt, örömet foglalkoztak vele.

Ifjabb Faragó ur közönye csak annál is inkább bántotta, mert az nem nyújtott neki alkalmat a nevelőnőről többször hangoztatott előítéletét is eloszlatni, de ő mégsem akarta az első lépést megtenni. Öröme, hogy az erősebb hajlott meg előtte, egész zavarba hozta s ennek elpalástolására nem talált szavakat, bármint igyekezett is. Csak nagy sokára törte meg a férfi a csendet.

— Hát kegyed csakugyan lehetetlennek tartja a spiritizmus létezését? kérdé gunyos mosolylyal, mert azonnal észrevette a leány zavarát s jó ideig gyönyörködött abban.

— Igen, lehetetlennek tartom azt ma, a felvilágosodottság, a materializmus századában — felelt a leány most már teljesen elfogulatlanul — a múlt században talán magam is híve lettem volna, mert kétségkívül van valami csodás, valami általunk fel nem fogható a

szívén tekezik községének lelki és anyagi jóléte, mert az egész község mintegy családot képez, melynek feje a pap, a hívek atyja.

A papnak az anyagi jólét előmozdításában igen sok akadálylyal kell megküzdenie. E téren mi még csak uttörők vagyunk. A papkutat, keresi a forrásokat, melyekkel a bajokat megszüntethetné. S épen ezért nehéz a munka, a melytől épen a kutatás, a fáradság, a tájékoztatlanúság visszariasztja.

Ezen nehéz munkán könnyíthetünk, ha a terheket megosztjuk. A szövetkezésben rejlik az erő. Látjuk is már sok helyen, a szövetkezés mily hatalmasan lendített a társadalmi téren! Még nagyobb eredményeket tudnánk felmutatni, ha azok szövetkezőknek, kik hivatva vannak a népet jóban vezetni.

Itt voltak a papi lelkigyakorlatok, egyházmegyénk java része gyűlt itt egybe. Mily jó és áldásos lenne, ha ilyen lelkigyakorlat után — nemcsak nálunk, más egyházmegyékben is — socialis cursust tartanánk, melyen az előadásokat praktikus emberek, a már létező egyesületek bő tapasztalatu vezérei tartanák.

A sürgető kérdések egész hazmaza szorongat már bennünket. Ott van a kath. körök felállítás, vezetése; ott van a hitel és fogyasztási szövetkezetek, a közmagtárak és takarékmagtárak, temetkezési egyesület felállítás; ott van az ifjúsági egyesületek elodázhatatlan megalakítása; ott van a fenyegető munkás- és cselédügy, mind-mind a papra vár, mert a bizalom csak benne összpontosul.

Mily könnyen haladhatnánk a járt uton, ha ezen különböző egyesületekre nézve fölvilágosítást kaphatnánk szakemberektől. Utbagazítást adnának az egyesületek alakításában; fölvilágosítást azok vezetésében; figyelmeztetést a felmerülő nehézségek megszüntetésére. Így nemcsak tanulmányoznók az egyesületek mibenlétét, szervezetét, de egyszermind buzditást is nyernék egymás szavaiból és cselekedeteiből.

Ily előadásokat a coronákon is lehet tartani, de leginkább alkalom az évenként tartatni szokott lelkigyakorlatok ideje, azok befejezése.

világrendben, a min én igen sokszor el-előp-rengok, de a szellemidézést azért neveltségeknek és a felcsigázott képlet pillanatnyi örül-tének tartom.

— Igaza van kegyednek, nem is egyéb az örültségnél. Csodákat ma csak az elemi erők felhasználásával érhetünk el és nem szellemekkel, a kiknek létezésében én sem hiszek.

— Uram, ön egy kiesít tul lö a czelón. A katekismus tanít ám a szellemi lényekről, kiknek létezésüket el kell hinnünk, ha csak atheisták nem vagyunk.

— Atheista nem vagyok, hogy vannak-e angyalok az égben vagy sem, azt nem vitatom, de hogy a földön vannak, arról meg vagyok győződve, — mondta jelentőségteljes mosolylyal a férfi és felállt.

— De ördög még több van — adta vissza a vágást a leány.

— Csalódik — felelt a férfi a kilincset megfogva — a statisztika jelenleg azt hiszem 2¹/₄, vagy talán már 2³/₄ nővel számlál többet, mint amennyi férfi van, egy ezek közül angyal, de másfél bizonyára ördög.

A jég meg volt törve. Faragónak a nevelőnk iránti előítéletét Julia kisasszony teljesen eloszlatta. A nagyobb tudományos vitaközösségre, melyek majdnem naponként uszonnától vacsoráig terjedő időközben tartottak — csak nem úgy elkészültek, mintha valamely mértő község bírálatától kellett volna tartaniok. Ez aztán szórakoztatta mindnyájukat, mert a külvilággal igen keveset s igen ritkán jöttek érintkezésbe. Id. Faragónét a háztartása nem engedte, az ifjabb meg félt, hogy annak a hosszú-

Költésbe nem kerül, fáradni sem kell érte, egy délelőtt végezni lehet vele, s mégis igen áldásos lenne. Alapja lenne a világiak részére tartandó socialis curzusnak.

A lelkigyakorlat után nemcsak a pap énekelné a „Te Deum“-ot; az lenne a magasztos „Te Deum“, melyet a nép zengne, hogy papja, atyja a hallott eszmék megvalósítására tér haza községébe.

UJDONSÁGOK.

Zichy Gábor gróf temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Zichy Gábor gróf temetése szeptember hó 1-én, pénteken délelőtt 11 és 12 óra között ment végbe Várpalotán, igazán óriási közönség részvétele mellett. A boldogult gróf teteme a kastély kápolnájában volt ravatalra téve, a hova csütörtökön délelőtt 10 órától pénteken reggeli 8 óráig a nagyközönségnek is szabad volt a bemenet. Egész nap bucsujársként özönlött a nép a kápolnába, mindenki sietett a jó öreg gróf iránt a kegyelet adóját, a déli nővényekkel díszített kápolnában legalább néhány „Miatyánk“-kal leróni. A ravatal körül a disz-örséget a várpalotai tüzoltóság teljesítette, a melynek a boldogult gróf legifjabb fia, Vladimir gróf a főparancsnoka. A temetésen jelen voltak a boldogult gróf családján kívül Zichy István gróf, a boldogult öcsese és családja, Vas-Szent-Lőrinczről, köztük a boldogult gróf Frigyes fiának eljegyzett menyasszonya, *Széchenyi Mariéthá grófnő*; Zichy Jenőné Ráfael fiával és leányaival, *Hunyady Imréné grófné*, *Nádasdy Ferencz gróf v. b. t. t.* és fia, *Tamás gróf*, *Wurmbrandt gróf* dzsidás kapitány, *Erdődy Gyula gróf* és családja, *Fiáth Pál báró* Fejérvármegye főispánja, *Kürthy Lajos*, a boldogult gróf veje, *Liptó* és *Árvavármegye* főispánja és kis fia *László*, az elhunyt gróf unokája. Veszprémmvármegye dr. *Fenyessy Ferencz* főispán vezetése alatt küldöttség által képviseltette magát. A küldöttség tagjai voltak *Kolosváry József* alis-

lábu, hosszú nyaku madárnak előre bejelentett látogatását fogja elmulasztani. Így aztán otthon ültek, mindig, nem is érezték a társaságnak hiányát, mindenkinek elég szórakozást nyújtott a maga foglalkozása.

— Tudja-e kisasszony — mondta egyszer a főnöknő nevelőjének, — szerencse, hogy Irén olyan okos asszony és nem féltékeny természetű, különben igen sok kellemetlensége lehetne ám a férjével kegyed miatt.

— Én miattam — felel a leány egész megbotránkozva, — hisz' én reám csak nem jut eszébe senkinek féltékenykedni.

— És miért ne? — kérdé nevetve Faragóné — kegyeddél Dezső többet foglalkozik, mint a feleségével.

— De Nagyságos asszony, csak nem gondolja, hogy én olyan angyali szép teremtetsek, amilyen Irén nagysága, rivalisa lehetnék?

— És miért ne? Az ellenfél, bármilyen gyengének hisszük is, soh'sem megvetendő. Aztán kegyed meg Irén mellett épen nem az, mert legyünk csak őszinték, az én kis sógor-nóm kedves, aranyos kis teremtes, de szellemileg nagyon, de nagyon mögötte marad kegyednek.

— De nagyságos asszony . . .
— Csak ne szerénykedjék, a mi igaz, igaz és Dezső, mint látom . . .

— Istenem — mondta a leány kétségbeesetten — hát mit tegyek nagyságos asszony, csak nem tételezi fel rólam, hogy . . .

— Maga nagy gyermek édes kisasszony — felelt amaz, szeretetteljesen megsimogatta a leány már sirásra álló arcát, — tulzottságában már azt hiszi, hogy Isten tudja micsoda

pán, Koller Sándor főjegyző, Takács Ádám árvaszéki elnök, Kleász Ferenc központi főszolgabíró. A veszprémi székeskáptalan Rédey Gyula apátkaonok által képviseltet: magát. A vármegyei küldöttség tagjaival megjelent megyei huszárok a holt test mellett díszörséggül állottak fel.

A szertartás fél 11 órakor kezdődött a kastély kápolnijában. A temetési szertartást Széchenyi Miklós gróf, jaáki apát, esztergomi kanonok, a Pazmanium igazgatója végezte a patronatusbeli és a környékről megjelent papság segédkezése mellett. A szertartás első részének elvégzése után a holt tetemet az urodalmi erdőörök szent Mihály lován a plébánia templom szentélyébe szállították le, a hol Domján Károly plébános „praesente corpore“ nagy misét mondott. A nagy mise és a „Libera“ után, ragyogó szép időben megindult az óriási gyászmenet az alsóvárosi temető felé. A menet elején a templomatya és egy egyházi előjáró vitték a sirt és a gyászkeresztet, utánuk aztán jöttek a testületek: A várpalotai róm. kath. elemi iskola és a zárdá növendékei, iparos ifjúság, iparos olvasókör, kath. népkör, mind gyászlobogók alatt. Azután Várpalota, Isztimér, Öskü és Csérnye képviselőtestületei. A testületek után haladt a gróf kedves vadadászkocsija megrakva a szebb-nél-szebb koszorúkkal, köztük Mária Terézia királyi herczegnőé. A koszorus koci után ment a papság, utána pedig kettős érzekoporsóban, felváltva, az urodalmi erdőörök, bányászok, a róm. kath. iskolaszék tagjai s a tüzoltó tisztikar vitte vállain a szeretett gróf drága tetemeit, a melyet közvetlenül az uradalmi tisztikar vett körül Háidinger Ágoston jószágigazgató vezetése alatt. A holttest előtt a gróf kedves vadása vitte a boldogult érdemeit és órnagyi bojtját. A koporsók után gyalog lépdelték a grófi család és rokonság tagjai. A boldogult bánatos özvegyét, a ki a bámulatos keresztény önmegadással fogadta az isteni gondviselés intézkedését, tolszóeken szállították.

Nagyon érdekes és eredeti gondolat volt, hogy a koszorus koci előtt feketével leterítve a jó öreg gróf három kedves lovát is kivezették,

bünt követett e' pedig hát semmit sem tett és hogy én megmondam azt, amit gondolok, tekintse szeretetem, jóindulatom csekély jelének.

— Köszönöm nagyságos asszony, felölem egészen nyugodtak lehetnek, a Faragó ur esetleges gyengéit nem fogom a magam előnyére használni, az Irén nagysága bizalmával meg nem fogok visszaélni, csak a lelkiismeretemre fogok hallgatni.

— Egyelőre nem szabad semmit tennie, az az iczi-piczi kis teremtés, azt hiszem, mindenkint ki fog szoritani a férfi és apa szívéből.

Julianak sok álmatlan éjszakát okozott ez a beszélgetés, csak most emlékezett ő vissza Faragó egyes szavaira, melyeknek akkor semmi jelentőséget nem tulajdonított, de melyek nagyon is jelentőségteljesek voltak. Jóleső érzés vett rajta erőt, az a tudat, hogy ő is képes érzelmeiket ébreszteni, egész boldogsággal töltötte el. Olyan férfi szívét tudta megnyerni, mint Faragóé, aki annyira fölőtte állt a többieknek, úgy testi, mint szellemi tulajdonságainál fogva. De ezt a jól eső érzést lelkifurdalás váltotta fel csak-kamar, bűnösnek, nyomorultnak érezte magát, hisz minden percet, amit vele töltött, attól az asszonykától rabolta el, a ki szívének minden dobbanásával, egész lelkével szerette azt a férfit s aki neki Isten és emberek előtt férje volt. Nagy dilemmába jutott, szíve és lelkiismerete kemény tusát vívtak egymással, tudta, hogy bármelyik is kerül ki legyőztesen a harczból, nyugalma veszve van. A gyéhegyesebb megoldás perze az leend, ha távozik, de mi lesz aztán ... és ennél a gondolatnál sokáig időzött. Itt

a koporsó után pedig egyik urodalmi vadász a napokban a boldogult által elejtett szarvas agancsát, közepén nyírfa ágából összeállított keresztel (a Zichy család címere) emelte.

A temetési menet, amelyet Berky József városi főjegyző és Hübnér Viktor tüzoltó alparancsnok rendezett, a legszebb rendben ért a temetőbe, a hol a kápolná mögött készült sirlombban helyezték el a koporsót. Itt Széchenyi apát a tetemet újból beszéltelte.

Hogy a jó öreg gróft mindenki szerette, azt legfényesebben mutatta a hatalmas néparadat, a mely temetésén megjelent. A földműves elhagyta mezéjét, az iparos műhelyét, már reggel talpon vol az egész város, hogy a gyászos menetben részt vehessen. Nyugodjék békeségben! Az Ur Jézus legyen jutalma! D. K.

— Személyi hir. Dr. Steiner Fülöp m. püspök ur Ó Máltósága tegnap Streit Ferenc szentszéki jegyző kíséretében Teárs utazott.

— Veni sancte ...! Valóban nagy szükség van az újra berajzott diákseregnek a Szentlélek hathatós segítségére, mert ugyancsak elszokott édes mindnyájuk dereka az iskolapadokban való görnyedéstől. Mert immár vége szakadt a boldog vakációzásnak és megkezdődik a titáni munka: harc a könyvekkel a tudományokért! A napokban már jórészt behozták a gondos mamák a szabadság levegőjében megizmosodott csemetéiket a szigorú falak közé. Ez alkalomból igen figyelemreméltó eszmét pendített meg egyik budapesti estilap; ugyanis azt a régebben követett beosztást ohajtaná föleleveníteni, hogy a vakációzás az augusztus és szeptember hónapokra terjedjen. Wlassics kultuszminiszter szintén barátja ez eszmének, melylyel már Trefort is komolyan foglalkozott, de megvalósításába nem mer belekezdeni. Pedig a közvetlenül érdekelt diákság de szívesen odaadná a maga júliusát a gyümölcsöshöz, szüretes szeptemberért! Az említett estilap egyebek közt a következőket írja:

A mostani rendszer mellett az az egyetlen érvelés, hogy a július hónap igen forró, tanításra nem alkalmas, ma már komoly érvül

hagyni a biztos, nyugalmas, kényelmes otthont, itt hagyni őt, aki szürke, egyhangu életének reménye, mindene s kitenni magát még a kenyérharcz keserves küzdelmének is. És mivel indokolja távozását? ... főnökjének mindent be kellene vallani, ez meg ... nagyon nehéz volna.

Az ezután következő dolgok azonban egy időre elvonták Julia gondolatait e tárgyól. Az a sokat emlegetett kis ember csakugyan megérkezett, de a fiatal mama életét nagy veszedelem tenyegette. Heteken keresztül remegtek érte s csak Isten különös csodájának köszönheték felgyógyulását. Julia önfeláldozóan ápolta a betegét, ki a derek leányt egy pillanatra sem tudta nélkülözni. A keresztelőt csak az anya felgyógyulása után tartották meg s hálából Juliat tisztelték meg a komasággal. Hogy milyen érzések viharozták át a szegény leány keblén, mialatt annak a férfinak gyermekét tartotta keresztvize, akit most már szeretett, azt csak képzelni lehet. De azért derekasan megálta helyét, senki sem vett észre semmit, erős akaratával legyőzte a szíve háborgását. Hanem mikor az ünnepség végeztével Faragóval hetek óta először volt szemtől-szembe s az hálattal szívvél tolmácsolta köszönését a leány ereje is megtört s annak a keblén vonaglott kétségbeesés és gyönyör között, aki minden gondolatát betöltötte.

Az ezt követő reggelen hiába várták a növendékek a kisasszonyt, hiába keresték össze az egész gyártelepet. Csak dél felé mondta az öreg János kocsis, hogy az bizony nincs mit keresni, mert ő vitte ki az éjjel a vasuthoz.

el nem fogadható. Először mert hazánk klímája erősen megváltozott: július rendszerint nem a kánikula hónapja többé. Másodszor meg az iskolai év végén, tehát augusztus—szeptemberi szünet esetén júliusban nem igen tanul már a diák. A hónap elején vannak az érettségi vizsgálatok; azután következik lassu lépésben a többi vizsgálat. Az egész hónap várakozásban és ünnepi tétlenségben telik el, úgy hogy a tanítás szempontjából az ifjúságot már 15-én haza lehetne ereszteni s a harmadfél hónapos vakációznak egyik fél sem vallaná kárát. Mindezt egyébiránt nagyon jól tudják azok az urak, a kik az ország közköztudatának ügyeit intézik. Sőt inkább a legkitünőbb, tudós férfiak vannak az augusztus-szeptemberi beosztás hívei közt. De szeptember hónapja még sem foglalhatja el méltó helyét a tanuló ifjúság életében.

— A zámoji tüzkárosultak részére dr. Steiner Fülöp m. püspök ur Ó Máltósága 50 forintot adományozott. A nemes tett nem szorul hívságos dicséretre.

— Rendkívüli közgyűlés a megyénél. Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 11-én d. e. 11 órakor a megyeház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlésnek csak két tárgya lesz, u. m. 1. A vármegyei közközház építési költségeire vonatkozó ajánlatok; 2. a vármegyei tisztikar kérvénye fizetésének felmérése iránt.

— Elmentek a katonák. Az augusztus hó 27-én ideérkezett 1 zászlóalj bosnyák tartalékos tegnap reggel távozott városnkól Sárobgárd felé. Ugyenkkor mentek el a 69. gyalogezred itt időzött tartalékosai is szintén Sárobgádra.

— A legsötétebb nádor-utczából. Tudvalevőleg Afrikát szokták eme jelzővel illetni, még pedig eléggé méltánytalanul. Mert amint egyenlítői tájakon vannak a leghosszabb nappalok, midőn hasonlíthatatlan fényességnek örvendenek szivksz-ezínű ember társaink, a legkurtább éjszakákon pedig töviskes dísznő nagyságu szentjános bogarak terjesztenek villamos ivlámpákkal versenyző világosságot. Sokkal közelebb járunk az igazsághoz, ha azt állítjuk, hogy a világegyetem legsötétebb pontja a mi tulajdon városunk, legkiváltképpen annak fűtcezája esztől hajnalig. Lámpák ugyan volnának elegendő számmal (?), de — tekintet nélkül a hold fény-

Senki sem értette ezt a hirtelen eluzást csak idősb Faragóné, akihez Julia pár nap mulva a következő levelet intézte:

„Nagyságos asszonyom! mindenekelőtt bocsásson meg helytelen eljárásomért, hogy házát, hol az irántam való szeretet és tisztelgetnek oly sok, oly megható jelét nyilvánították, oly hirtelen, egy bucuszó nélkül, mint a tolvaj, éjjel hagyta el. Eljárásomat én magam ítélem elleginkább, de nem tehettem másképp, nyomorult teremtsé vagyok, kinek ereje a sok küzdelemben elfogyott. Félttem magamtól, azért távoztam. Nagyságos asszonyom: érteni fog, ha nem is beszélek világosabban ezuttal, bár alkalmam nyílnék szívem keservét élő szóval elmondani, talán könnyitenék magamon. Nemes szívéhez fordulok most, amidőn kérem helytelen eljárásomat megbocsájtani és ennek igazí okát mindenki, de főképp ő előtte eltitkolni, ne tudja ő meg soha, mint szenvedek érte. Kérszem teljesítést remélve, jóindulatának további megtartását kérve, vagyok hálás híve. Julia.“

— Kiről van itt szó tulajdoképen? — szólt id. Faragó nejéhez a levél olvasása után.

— Kiről, hát kedves öcsédről — hangzott a felelet.

— Csak nem? No hallod ilyen ald izlést ...

— Hja barátom, ti ilyenek vagytok. Különben: De gustibus ...

változásaira — csak pisztolylővény távolságban pislognak egymástól. Modern éji bogarak, értad: biciklizők surrannak el mellettünk, kik hol elgázolnak valakit, hol elgázoltatnak, ilyenkor Arany János szerint „nagyot koppanak, azután elhallgatnak.“ Oka ennek az a körülmény, hogy ő kelmék egyszerűen füttyülnek ama szabályrendeletre, mely az esti órákban lámpa gyújtásra kötelezi őket „különböni bírság terhe alatt.“ Szeretnénk valahára egy olyan ítéletről hallani, mely e miatt sújtotta valamelyiküket. Hanem hát olyan nincs a kapitánysági sifonérba, Talán nem leszünk túlságosan követelők, midőn több világhosszú és szigorubb rendet kérünk.

— **Az iparos ifjak önképző köre által f. hó 10-re rendezett műkedvelői színelőadással egybekötött táncmulatság a budai-úti Glatz-féle vendéglő kerthelyiségben fog megtartatni.**

— **Eljegyzés.** Itj. *Hermann Károly*, helybeli köztisztelőben álló tekintélyes köszönkereskedő jegyet váltott *Szakály Erzsikével*, *Szakály Miklós* földbirtokos kedves és szép leányával — *Moórott*.

— **Amerikaiasan.** Még élénken emlékszünk menyinyire zokon vette egy ur ama szerkesztői üzenetünket, a melyben levelére reflektálva megjegyeztük, hogy mindenekelőtt tanulja meg a helyesírás elemei szabályait. Hát az a toledói gentleman vajjon minő érzelmekkel olvashatta az alább közölt üzenetet, mely az „Amerikai Nemzetőr“ f. é. augusztus 14-iki számában jelent meg. A mérges kis üzenet szóról szórá igy hangzik:

J. K. Toledo. Hogy ön egy garázda fráter azt rég tudja, — de egy ily komisz levelet még egy betyártól sem várnánk, ezt csak egy elmebeteg crank írhatta. Maga a bolondok házába való, nem emberi társaságba. Most megköszöni hogy ostoba firkalmányainak kijavításával annak idején órákat töltöttünk. Mert ne higye ám, hogy maga lap számára írni tud.

Valószínű azonban hogy *J. K. ur* is erősen megnyomta a tollat. A nevezett lap ugyan azon számából értesülünk, hogy egy amerikai „tisztelt laptárs“ az A. N. szerkesztőségét „nap-pali rabló bandának“ nevezte, melyre az igy megírt szerkesztőség csak annyit jegyzett meg, hogy a sértegetőt „utálattal fordul el“ és azt bátorodik kívánni, miszerint a kolléga „fulladjon meg a maga zsirjában.“ Talán nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy az amerikai zurnaliszták midőn napi sétatjukat végzik, pálca helyett revolvert szorongatnak a kezükben.

— **A rendőrség figyelmébe.** A jégpályamenti csatornaparton sétálók gyakran részesülnek abban a kellemes szórakozásban, hogy tücsök ugrásokkal kell menekülniök az elgázolás elől, mely a biciklis lovagok képeben állandóan fenyegeti testi épségüket. Eme sportkedvelő urak észvesztett sebességgel üzik egymást a sétáló közönség részére rezervált gyaloguton, a halpiacztól föl a rózsás kertig, holott a legjobb tudomásunk szerint van egy szabályrendelet, mely a gyalogutakon való biciklizést szigoruan tiltja. Ha már másképp sehogys tudnak ennek érvényt szerezni, legalább megtehetnék annyit a félve tisztelt rendőrség részéről, hogy a nevezett utra tilalom-táblát állítanak.

— **Villámcsapás.** Moórott aug. 31-én délután egy óra tájban a várva várt eső erős zivatarral köszöntött be. Ez alkalommal a villám öz. *Kövési Pálné* háza cseréptetőzetébe ütött. Miután a padláson több gerendát megrongált,

egy lukat törve magának a szerencsére távol levő *Szilthyay Géza* polgáriszkolai tanár lakószobájába hatolt, a melynek egyik ablakfáját szétroncsolta. Innen a villám ugyszólván az egész házat összejárta. A házban levők közül valószínűleg az erős légnymomás következtében a ház tulajdonosnője ájultan esett össze, azonban szerencsére ő is csahamar magához tért.

— **Rendőri hírek.** *Gyanus ebmarás. Vinczei József* apácza-utca 18. sz. a lakos kutyája ma délelőtt *Mohácsi Istvánné* 12 éves leányának ballábát megharapta. A kutyát a gyepester elszállította. — **Pajta égés.** *Fekete István* futási bérlő, olaj utcazi lakos ma reggel jelentést tett a reudőrségnek, hogy a seregélyesi ut mellett az *András-gyöpon* levő pajtája, mely 200 frt erejéig volt biztosítva, tegnap délután 5 óra tájban ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett.

— **Senki ne mulassa el kávé és tea szükségletét a hirneves kávé- és tea behozatali áruházban, Fratelli Deisinger Fiume, beszerezni, hol kizárólag kávé és tea kapható, a legjobb és legolcsóbb minőségben.**

— **Egy jó vasalónő és egy várrónő a műhelymefestő- és tisztító-intézetbe felvétetik, megyeház-utca 4. sz.**

I R O D A L O M.

Ostorpattogás. E címmel jelent meg *Cenner Lajos* fővárosi írónak legújabb könyve. Igen csinos, szellemes történetkéket és egy-két hosszabb rajzot találunk e kötetben, a szerzőtől már megszokott szelid humorral elbeszélve. Melegen ajánljuk a valóban élvezetes tárcza-gyűjteményt mindazok figyelmébe, kik az ugynevezett könnyed olvasmányoknak kedvelői. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, VII. k. Szegényház-tér 8. sz. A 170 oldalra terjedő csinos kiállítású könyv ára 1 frt 50 kr.

Az Országos Néplap 21-ik száma a következő választékos tartalmat hozza: *Vezérezkik. — Üdvösséges dolgok. — Hazámért. (vers.) — Életről (a szegény asszony.) — Gondolatok. — Bakaszerelem. (Beszély.) — Fájdalom (vers.) — Atyádat és anyádat tiszteljed. (hosszabb elbeszélés) — Nevelés. — Egészség dolgáról. — Hazánk. — Külföld. — Kalendárium. — Krónikás. — A gazda. — Irodalom. — Hasznos tudnivalók. — Mulattató. — A konyha. — Képeink. — Találos kérdések. (melyek megfejtésével szép könyvet lehet nyerni.) — Szerkesztői üzenet. — Budapesti piac. — A nagy elterjedésnek örvendő politikai kéthetilapnak előfizetési ára egész évre 2 frt. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a szerkesztőség: Budapest, VII. k. Csömöri-ut 33. — Előfizetéseket a következő évre már most elfogadjunk.*

A Katholikus Hivédelmi Folyóirat augusztusi száma a következő tartalommal jelent meg: *Nogáll János. (Emlékezés.) — Kié a jövő? Irta: F. Gy. — Zichy Nándor és az Egyháznak Indolenciája. Keményfy K. Dániel. — A papnak kötelessége politikálni. Dr. Hufnagel János. — A latin és görög szertartású róm. kath. Egyház magyarországi önkormányzatának szervezete. — Megtértek csarnoka. — Protenstans Szemle: A protenstantizmus Lourdesről. — Az idők gonosz jelei. — Tempora mutantur. — Krónikás. — Irodalom: Dr. Andreas Balás: *Historia Novi foederis. Ism: Onokrotalusz. — Fonyó Pál: Legszentebb nap. Ism: T. — Vegyések. — Dorka Nuo. Egy iv kath. regény 6-ik iv. A tartalmasan megszerkesztett folyóirat egész évre 4 forint. Megrendelhető: Budapest, VII. k. Csömöri-ut 32. Mutatványszámokat készséggel küld a szerkesztőség.**

KÖZGAZDASÁG.

Közmagtárak és gabonaértékesítő szövetkezetek.

Irta: Balog Sándor.

(Folytatás.)

Az alakuló közgyűlés után, melyen tájékoztatást szerezhetünk az elhelyezendő gabona-menynyiségről, pár nap múlva összehívandó a választmányi ülés, melyen az évi kezelési költség oly arányban állapítatik meg, hogy abban az évi rendes kiadások fedezetet találjanak, az esetleg fennmaradó összegből tartalékalap legyen képezhető, mely a tagoknak kölcsönképpen kiadható s idővel kamataiból a folyó kiadások fedezhetőek lesznek. Hogy ezt megteheszünk, tudnunk kell az évi kiadások nagyságát. A szövetkezet elnöke, alelnöke és választmányi tagjai semminemű fizetést, vagy tiszteletdíjat nem élvezhetnek, azok az erkölcsi érdemükért teljesítik megszabott kötelességüket. Nézzük tehát a kiadások alakulását hozzávetőleg tételenként:

1. Egy könyvelő-pénztáros évi fizetése	1000 frt.
2. Egy magtárkezelő fizetése 4 hónapra á 40 frt	160 " "
3. 13,000 frt tőke évi törlesztési járuléka 4% -al	520 " "
4. 2000 frt forgó tőke kamata 4% -al	80 " "
5. Épület és gépek javítására a befektetett tőke 1% -a	130 " "
6. Mőtorhoz 2 hordó petróleum	50 " "
7. Napszámosoknak	500 " "
8. Irodai költségekre	80 " "
9. Előre nem láthatók	60 " "

Összes évi kiadás . . . . . 2,580 frt.

A felvett rendes kiadások tételei azt hiszem: a gyakorlatnak eléggé megfelelnek, inkább magasabbra, mint alacsonyabbra vannak felvéve, de még kellő részvétel mellett igy is szép eredményeket érhetünk el.

A bevételek alakulása pedig a következő lehet:

1. 10,000 q helybeli raktározott buza kezelési költsége á 20 kr.	2,000 frt.
2. 5000 q vidéki gabona kezelési díja á 25 kr.	1,250 " "

Összes bevétel . . . . . 3,250 frt.

Levonva a kiadásokat . . . . . 2,580 frt.

Marad felesleg . . . . . 670 frt.

Mint a számadatok egybevetéséből kitűnik, kedvező működés esetén ezen minimális kezelési költség számítva a mellett is 670 frt megtakarítás érhető el, melyből első sorban a szövetkezet forgótőkéje volna letörlesztendő, a megmaradt érték pedig a már említett célokra fordítható. Idővel a szövetkezet jóval nagyobb jövedelmet mutathat fel, mert a befektetett tőke törlesztésének lejártával annak anuitását az 520 forintot, ugy szintén a forgótőke 80 forintos kamatát nem kell fizetnünk, tehát itt mindjárt megtakaríthatunk 600 frtot, a mi az évi felesleggel együtt 1270 frt jövedelmet eredményez minden évben. Rendes körülmények között pedig az évi bevétel is biztosítva van, mert — mint az előzőkben említém — ha a gazdaközönség nem jelent be elegendő gabonát, a gabonakereskedőknek is megadható az engedély raktározásra s igy a netalán előállott bevételei hiányok kiegyenlíthetők. Ha azonban oly nagy részvételesség mutatkoznék, vagy még igy sem tudnánk az évi kiadásokat fedezni, nincs más mód, mint az évi raktározási költségeket 20—25 krról 25—30 krajczárra felemleni, amikor is már 10 000 q. raktározott gabona mellett meglesz a szükséges évi bevétel.

A szövetkezet a tagoknak készpénzben semminemű nyereséget nem szolgáltat, a felesleges bevételt alapítóképzésre, illetve a forgótőke mielőbbi letörlesztésére fordítja; kérdés tehát: milyen uton fogja a szövetkezet a tagok hitelgényeit szolgálni? Hallottuk hangsúlyozni a folyó évben tartott országos szövetkezeti értekezleten, hogy a közmagtárak a gabona-elővétel és az uzsorát meg nem szüntethetik, mivel a termény beraktározása előtt hitelt nem

nyújthatnak a terményre, holott a gabonaelővételt és uszorát a kisgazdáknak ezen időben való szorult helyzete és hitelhiánya szüli s hogy ezen állapotokon különösen olyan szervezeti hitelszövetkezetek alapításával vélnék segíthetni, melyek még a lábán álló terményre is hitelt nyújtanak.

Nem vonható kétségbe, hogy az ilyen szervezeti hitelszövetkezetek hathatósan hozzájárulnak a gabonaelővétel és uszora megszüntetéséhez, de ezen szövetkezetek mellett sem válnak feleslegessé és nélkülözhetőkké a közmagtárak, mivel a nagybani értékesítés és a közvetítő kereskedelemről való megmenekedés előnyei a kisbirtokos osztálynak más módon nem tehető hozzáférhetőkké; sőt a közmagtárak a gabonaelővétel és uszora megszüntetéséhez közvetett uton szintén hozzájárulnak, amennyiben hitelnyújtás által lehetővé teszik a későbbi jobb árakon való értékesítést; pedig ha az értékesítés tavasszal történhetik, a kisgazda éppen azon időtáiban jut a termény árához, mikor az elővétel és uszora legnagyobb mértékben szedi áldozatait s így nem lesz kénytelen az ilyen ügyletekbe belemenni; továbbá körültekintő és elővigyázatos szervezkedés mellett nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy kellő biztosíték vétele mellett, a közmagtárak a lábán álló gabonára is kölcsönt szerezzenek, ez esetben pedig a gabonaelővétel és uszora megszüntetésének éppen oly hatalmas eszközévé válnak, mint az ilyen irányban működő hitelszövetkezetek.

A kisebb vidéki közmagtárak a fennálló törvények értelmében általános forgalmi értékkel bíró varrantokat, elismervényeket nem állíthatnak ki, mivel a megkivánt alaptökével nem rendelkeznek; ennek dacára a beraktározott esetleg a lábán álló gabonára kölcsönt szerezhettek olyformán, hogy a szövetkezet összeköttetésbe lép valamely helybeli, vagy közeli vidéki bankkal és egyetértőleg szerződést kötnek, hogy a bank a szövetkezet elismervényeire háromnegyed értékig olcsó, 4%-os kölcsönt nyújt, melynek kifizetéséért a szövetkezet az elismervényben felvett gabona visszatartásával kellő biztosítékot nyújt. Az elismervényt természetesen a bank forgalomba nem hozhatja, hanem mint biztosítékot deponálja, megőrzi s a kölcsön visszafizetése után visszaszolgáltatja a közmagtárszövetkezetnek. Azt hiszem, ezen helyi értékű elismervények kiállítását a fennálló törvények nem akadályozzák, mivel a törvény nem avatkozik abba, hogy valamely bank pénzéért ilyen ingósági biztosítékot elfogadjon, sőt hasonló szervezeti több szövetkezet kérelmére, a törvényhozás nem zárkózik el az elől sem, hogy ezen elismervények biztosítékának, vagyis az alaptökének tetemes leszállításával azoknak általános forgalmi értéket biztosítsanak.

Megismervén a közmagtár létesítésénél figyelembe veendő főbb elveket, valamint a szövetkezet célját és általános irányelveit, nézzük: milyen szabályok alkotandók a szövetkezet rendszeres ügymenetének és jövőbeni fentartásának biztosítása érdekében; mert minden házagos intézkedés, mely a szövetkezet érdekeinek megfelelőleg szabályozva nincs, az intézmény megrontásához, alapjának megingatásához vezet.

A szövetkezet elnöke minden évben az aratási munkálatok befejezése után összehívja az alakuló rendes közgyűlést, melyen először is bemutatja a szövetkezet múlt évi zárszámadását, részletes indokolások kíséretében ismerteti a szövetkezet működésének vívmányait s a kiadott úrlapokon megtörténik a jövő évben raktározandó ouza mennyiségének megállapítása. Az így felvett adatok alapján a harmadnapra tartandó választmányi ülésen megállapítatik a mázsánként fizetendő kezelési költség és közöltetik a jelentkezett tagokkal. Ettől kezdve megindul a közraktár működése. A tagok tetszés szerinti időben, egészen a jövő aratásig szállíthatják be a gabonát; a magtárkezelő átveszi, megmázasítja, osztályba sorozza s a könyvelő kiállítja róla az elismervényt. A termény mielőtt a nagy tartályokba kerülne, a tisztító gépeken meggyeresztül, a rostaalja a bemázsált mennyiségből levonatik, kívánatra a

tagoknak kiadatik vagy egy helyen összegyűjtve közösen értékesítetik. Az osztályozott termény egész éven át rendes kezelésben részesül.

(Folytatása következik.)

+ Szövetkezeti biztosítás. A magyar jég-biztosító szövetkezetek kartellje, mely által sikerült a magyar gazdák közötti kizsákmányolni, öntudatra keltette a kizsákmányoltakat is. Negyvenhét vármegye tolyamodott a kormányhoz új biztosító rendszerért, alig pár napja pedig ki lett adva a jelszó a gazda osztály körében, hogy aláírások útján egy biztosítási szövetkezetnek vessék meg alapját. A jelszó körülmény megette hatását, az aláírás fényes eredménnyel halad s az intéző körök a következő másolatokkal óhajtkák az ügyet előre vinni:

Megalakul a szövetkezet, melytől egy-millió korona értékű üzletrész jegyzetett, melyhez a kormány, átérzve és helyeselve a szövetkezet szükségesség voltát, négyszázezer koronával való hozzájárulását helyezte kihatásba; de az alapítványok és üzletrészek gyűjtése állandóan tovább folytatandó. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a vidéki gazdasági egyesületek megkeresndők, hogy nemcsak az eszme propagálása és megvalósítása céljából hirdessenek nyuléseket és a maguk viszonyaihoz mérten alapítványi összeget jegyezzenek, hanem fölmondván a részvényszerűséggel fennálló szerződéseiket, a működésük területén levő összes nagy-, közép- és kisbirtokosokat és bérlőket, iparosokat és kereskedőket járás- és helyiségeként jegyzékbe foglalva egyenkint lehetőleg személyes érintkezés útján — igyekezzenek alapítványok és üzletrészek jegyzésére föl hívni és megnyerni. Csak ily rendszeres és gondos gyűjtés eredménye lehet a teljes siker, mely nem maradhat el, ha az alapvető munkát lelkes apostolai erős akarattal és gondos körültekintéssel végzik. Különös súly essék arra, hogy a többi hazai vállalatok és pénzintézetek, az állami és vallásalapítványi birtokok, püspökök és káptalanok birtokai, valamint megyék és városok a szövetkezetnek alapítói legyenek és azt biztosításaihoz fôladásával is támogassák.

+ Gyümölcs- és általános kertészeti kiállítás Budapesten. Az orsz. magyar kertészeti Egyesület már tavali ősszel szándékozott Budapesten egy kertészeti és gyümölcskiállítást rendezni, mely boldogult királynének elhalálózása folytán hazánkat ért országos gyász miatt elhalasztott. Az egyesület tegnap tartott választmányi ülésében egyhangulag elhatározta, hogy ezen kiállítást ezen őszön annál is inkább megtartja, miután Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter leiratában az egyesület támogatását helyezte kihatásba. Ezen kiállítás f. évi október 7-15. fog a városligeti kereskedelmi múzeum (nagy iparsarnok) épületében megtartani és azon gyümölcsöt, szőlőt, zöldség féléket, fákat, virágokat, kertészeti gépeket, terveket és eszközöket lehet kiállítani. A kiállítás a gyümölcsre és terményekre országos, a gépek és eszközökre nézve nemzetközi jellegű leendő. Térdij nem fizettetik, de a kiállítandó tárgyak bérmentve lesznek beküldendők. A kiállítás egybe lesz kötve gyümölcsvásárral is, hol a közönség közvetlenül a termelőtől fogja gyümölcs szükségletét beszerezhetni. Bejelentések szeptember hó 25-ig fogadtatnak el. Bejelentési íveket és programot küld az Országos Magyar Kertészeti Egyesület titkári hivatala (V. k. Korona herceg-utca 16. sz.) valamint az orsz. gyümölcsészeti ministeri biztos (földmívelésügyi ministerium) is. A gyümölcs vásárra a külföldi kereskedők is meg fognak hivatalni.

Gabonaárak.

— 1899. szeptember 2. —

Buza	8—8.25.
Rozs	5.80—6.10.
Arpa	4.60—6.60.
Zab	5.60—6—
Kukorica	— — —

NYILT-TÉR.*

Könyvelő és levelező.

Egy a könyvelésben valamint a magyar és német levelezésben teljesen jártas és szakképzett könyvelő, ki kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, október hó 1-ére állást keres, gyárban, iparvállalatnál vagy nagykereskedésben. Czím a kiadóhivatalban. 251. 1—1.

* E rovatban közöltéért felelőseget nem vállal a szerkesztőség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. I. cs. Elmaradás. Beküldött verse, nemkülönben a mellékelt levél is megérdemli, hogy szóról-szóra ideiktassuk. Bár okulnának belőle, a kiket illet. Levele így hangzik:

Tisztelt szerkesztőség! Van szerencsém ide mellékelve a város elmaradása iránt versekben foglalt soraimat beküldeni, igen óhajtanam a lapban közléset és kérem véleményét a talált hibák iránt, hogy jövőben irányadón szolgáljon Nalam már több készletben levő vers van, a melyeket szinten szándékozom beküldeni,

maradok tisztelt előfizetője

T. I. cs. Sz. Fejérvár.

És ime a vers:

Te ősi névvel kérked:
Székesfehérvár
dicőségéd sugarai
mind le tüntek már
fénykorodnak tetőpontját
rég túl halladad
hírnevednek szép rózsái
mind el hervadtak.

A többi város társaidtól
egy el maradtál
mint a kertben szomorkodó
beteg rózsza szál
féreg rája a gyökérét
nincs ki gondozza
ilyen vagy ma. te régi idők
dicő városa

A szomszéd kert, ékeskedik
sok szép rózsától
balzsamos légben uszik a táj
a virág illattól
egy jó kertész öntözgeti.
ha beteg ápolja
gaz, ha fejét ki tolja
rögtön gyomlálja

Ilyen kertész, kell neked is
Székesfehérvár
ne, hogy tovább gazosodj
mint a gyeplatár
elég már az elmaradás
ébredj álmodból
ősi fényed keresd elő
a rejtett lomtárból

Mosd le rólad, a rád tapatt
évek iszapját
tarts egy kertész. és gyomlálja ki
a város giz gazát
térje ki, a kivirágzott bűnnek
paraját
lobogtassa. a régi fényel koronázott
város zászlaját.

T. I. cs.

Hát biz' ez igen szép elegia és a hány szó, annyi igazság van benne. Azt hisszük, a hatás nem maradna el, ha valamelyik városi közgyűlésen főispáni engedéllyel elszalválna. Egyébként, hogy kérését teljesítsük, nem térünk ki a hibákat illető megjegyzések elől sem. A főhiba az, hogy nem írta ki a nevet. Általánosan bevett szokás szerint nem is közölnök izzadságának gyümölcsét, ha intencziói iránt oly igaz becsüléssel nem viseltetnek. Ha azzal a cs.-vel azt akarja is mondani, hogy őn csizmadia, ne féljen, nincs oka szégyenkeznie. Becsületes mes-

terség az, többet ér a versirásnál. A többi hibák a versben oly jelentéktelenek, hogy szóvá sem tesszük. A »készletben levő« versek számára mindig lesz helyünk, ebben a rovatban. Csak rajta, nem baj, ha egyik-másik borsosabb lesz is, de a nevét okvetlenül írja alá. Ha kívánja, azért mi készséggel megőrizzük inkognitóját.

M. S. Mariska emlékkönyvébe. Ha csak udvariasak akarnánk lenni, akkor azt üzennök, hogy versekkel egyelőre bőven el vagyunk látva és a költemény közlését bizonyítalan időre elhalasztjuk. De mivel mi őszintén szoktunk beszélni, hát inkább azt mondjuk, hogy ez egy kissé gyöngé. Mariska kisasszony emlékkönyvébe azonban bátran beírhatja. Ő valószínűleg csak a szívével bírálja, az olyan kritikát pedig tudvalevőleg még az ennél sokkal gyöngébb versek is számos esetben sikerrel kiállották.

Pacsirta. Felső-Órs. Forró köszönet az édes sorokért. De ugyan, mért titkolja el a nevét?

Sz. F. Brassó. A lapot megindítottuk. Az igért dolgokat várjuk.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**

KÁVÉ

Fiuméból.

közvetlen a tengeri hajóról szétküldve

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó ízű	4.60
1 zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű	5.60
1 zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű	5.76
1 zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 kgr. kék jáva gyöngykávé	6.80

elvámulva, bérmentve és csomagolva minden más költség nélkül.

Árjegyzéket és látkepes levelezőlapot kívánatra ingyen küld.

FRATELLI DEISINGER,

FIUME, szabad kikötő 55.

A magyarországi kávécsok bevitelének forrása.

195. 16—14

T. CZ

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a folyó évi július hó 1-én tűzvész által elpusztult üzletemet ismét felépítettem és a mai kor igényeinek felszerelve megnyitottam.

Szivesen ragadom meg az alkalmat, hogy az irányomban mindenkor tanusított bizalmat és a tüzeset alkalmával nyilvánult rokonszenvet megköszönjem; kifejezve egyuttal ama kérelmet, hogy megtisztelő bizalmával továbbra is változatlanul megajándékozni sziveskedjék.

Igyekezni fogok czégem jó hírnevét megtartani és midőn arra számítok, hogy a sajnálatos módon megszakadt kellemes összeköttetés mihamarabb újra élénké válik, vagyok kiváló tisztelettel

REINITZ LIPÓT.

244. 5—8.

Alólirottak

mint a székesfejvári Egyházmegyébe kebelezett Szabadbatthyán-i róm. kath. Egyház előljárói, jelen soraikkal teljes megelégedésüket nyilváníttják Purger J. B. urnak (Gröden, Tirol) az általa készített Jézus szent Szive szobor szép kiviteléért. Purger urat lelkiismeretért, művészies munkájáért, mint a róm. kath. Egyház hívét bárkinek legmelegebben ajánljuk.

Szabadbatthyán, 1899. augusztus hó 26-án.

Vadkerty József,
speser plébános.

Walper József,
közs. jegyző.

Schusztler Károly,
urod. felügyelő.

A szobor ára 135 ctmres 125 frt.
249. v. — 1. 150 ctmres 150 frt.

Bérbeadási hirdetmény.

Duna-Adonyban, Fejérmegyében, az uradalmi nagy- vagy Szarvas vendéglő mellékhelyiségeivel és a szőlőhegyen fekvő két pinczével együtt 1900. január 1-étől kezdődőleg bérbe adando 3 vagy több évre. Duna-Adony vasuti-, gőzhajózási-, posta- és táviró-állomás, járásbírószágnak és az uradalomnak székhelye. Ajánlatok, melyekhez a felajánlott évi bérösszeg tíz százaléka bánatpénz gyanánt is csatolandó, folyó évi október hó 15-éig dr. Szebeny Antal uradalmi jogigazgatóhoz (lakik Budapest, I. k. Krisztina-körut 117.) intézendők, s ugyanott a bérleti feltételek is megtekinthetők, vagy kívánatra levélbe megküldetnek. Bérbeadó uradalom fenntartja magának, hogy az ajánlatottevők között tekintet nélkül az ajánlott bérösszeg magasságára, szabadon választhasson.

Kelt Budapeston, 1899. auguszt. 26-án.

245. 3—1.

Az uradalmi jogigazgatóság.

Nincs többé lábfejás

sem tyukszem, sem izzados láb, nincs többé bőrkeményedés, sem lábdaganat, nincs többé fagyos láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak ki cipőit **Dr. Hőgyes-féle** az egész világon szabadalmazott asbest-talpbetéttel látja el.

Számtalan köszönő levelek közül csak kettőt említtünk.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Ő cs. és kir. Fensége Lipót Salvator Főherczeg udvarmesterei hivatala.
Általános Asbestáru-Gyár. Budapest.

Cs. és kir. Ó Fensége Lipót Salvator főherczeg az asbesttel bélelt cipőivel nagyon megvan elégedve. Hosszabb vialog kirándulásban használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem úgy fáradtak ki, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbetétessel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjé ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest betétű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfejásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni

Dánáson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő hive **Vekerle Sándor.**

Az asbest talpbetétek kitűnőségét legjobban bizonyítja az is, hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek már eddig is

22500 pár szállítattott.

Nagybani elárúsítás: az Országos Központi főraktárban. Általános Asbestáru-Gyár betéti társaság. Budapest VI. Sziv utca 18.

Páronkint való elárúsítás Székesfejvári és Fejérmegye részére.

Langraf Gábor és Fla bőr- és cipész kellekek áruházában
Székesfejvárvárt, bolváros Jókai-utca 8.

Férfiak és nők részére

Á r a k:

Leányok és nők részére

kettős vastagságu, párja 1.20
egyszerű vastagságu, párja . . . . . —60
Asbest homok talp, párja . . . . . —40

kettős vastagságu, párja . . . . . —60 kr.
egyszerű vastagságu, párja . . . . . —30 kr.
Asbest homok talp, párja . . . . . —20 kr.

Hintő por csomag 30 kr.

Visszontelárúsítóknak megfelelő engedmény. Naponta postal szétküldés oszaki utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. — Csomagolás ingyen.